

Netbeheer Nederland
T.a.v. de heer drs. L. Knecht
Postbus 90608
2509 LP Den Haag

Den Haag, 16 juli 2013

Aantal bijlage(n): 1

Ons kenmerk: 104417/5

Contactpersoon: R. de Rooij | raymond.de.rooij@acm.nl | 070 722 2741

Onderwerp: 104417 / Informatieverzoek

Geachte heer Knecht,

Op 3 juli 2013 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) het voorstel tot wijziging van de tariefstructuren en voorwaarden als bedoeld in artikel 12a en 12b van de Gaswet ontvangen dat Netbeheer Nederland heeft ingediend namens de gezamenlijke netbeheerders (hierna: het voorstel). Het voorstel betreft de implementatie van de procedureregels voor congestiebeheer (hierna: CMP) en de capaciteitsallocatiemechanismen (hierna: CAM) in gastransmissiesystemen door Gasunie Transport Services B.V. (hierna: GTS).

Om een besluit op dit voorstel te kunnen nemen, verzoek ik u de in de bijlage opgenomen vragen **binnen een termijn van 6 weken na dagtekening van deze brief** te beantwoorden. Uw antwoorden kunnen aanleiding zijn om Netbeheer Nederland te verzoeken een gewijzigd voorstel in te dienen.

Indien van toepassing verzoek ik de gezamenlijke netbeheerders bij de beantwoording van deze brief aan te geven welke gegevens naar hun oordeel niet openbaar mogen worden gemaakt omdat ze worden beschouwd als vertrouwelijke bedrijfs- of fabricagegegevens of omdat zij van mening zijn dat de belangen van betrokken partijen of derden in geval van openbaarmaking zodanig worden geschaad dat het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen de belangen van betrokken partijen of derden. Om de herkenbaarheid van deze gegevens te vergroten, verzoek ik u deze ofwel vet gedrukt ofwel in een aparte bijlage bij uw antwoord te verstrekken. Ik ga ervan uit dat de informatie waarvoor u niet uitdrukkelijk aangeeft dat zij naar uw mening als vertrouwelijk moet worden behandeld door mij zonder meer voor derden toegankelijk kan worden gemaakt.

Bij uw schriftelijke reactie verzoek ik u te refereren aan het zaaknummer 104417.

Hoogachtend,

Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

w.g.

Drs. J. de Maa

Teammanager Directie Energie

Bijlage behorende bij de brief met kenmerk 104417/5

Algemeen

In het codewijzigingsvoorstel spreekt u over 'de raad' (van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit). Ik wil u vragen om in de toekomst te verwijzen naar de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

Wijzigingen in de Tarievenscode Gas

Hieronder volgen de vragen die betrekking hebben op de Tarievenscode Gas. Deze zijn per onderwerp gerangschikt.

Artikel 3.2.3

1. GTS geeft aan *backhaul* tevens als niet afschakelbaar product te gaan aanbieden. Kunt u toelichten waarom GTS voornemens is *backhaul* ook niet afschakelbaar aan te bieden (in plaats van alleen afschakelbaar) en waarom dit een gevolg is van de invoering van het overboeken en terugkopen van capaciteit, zoals de toelichting stelt?

Artikel 3.4.4

2. In het codewijzigingsvoorstel is opgenomen dat op interconnectiepunten het (gereguleerde) transporttarief wordt verhoogd met de uitkomst van het gebruikte veilingmechanisme. Deze formulering lijkt niet correct, aangezien de 'payable price' (dit is de term die in de concept kaderrichtsnoeren Tarieven wordt gebruikt) gelijk is aan het gereguleerde transporttarief plus de veilingpremium. Het (gereguleerde) transporttarief wordt dus niet aangepast (verhoogd), maar er wordt bij dit tarief een ander bedrag opgeteld om tot een totaalbedrag te komen. Bent u het hiermee eens? Kunt u daarbij aangeven in hoeverre het mogelijk is om in de gehanteerde terminologie aan te sluiten bij de concept kaderrichtsnoeren Tarieven? Zo nee, kunt u toelichten waarom niet?

Wijzigingen in de transportvoorwaarden Gas - LNB

Hieronder volgen de vragen die betrekking hebben op de transportvoorwaarden gas voor de landelijke netbeheerder. Deze zijn per onderwerp gerangschikt.

Artikelen 2.1.2 en 2.1.3

3. Volgens de toelichting worden voor grenspunten veilingen naast *first-come-first-served* als allocatiemechanisme toegestaan. De codetekst stelt daarentegen dat voor interconnectiepunten door middel van een veiling capaciteit wordt gecontracteerd. Ik ben van mening dat dit laatste correct is op grond van de Europese netcode CAM. Kunt u bevestigen dat de bewoording in de toelichting een kennelijke verschrijving is? Zo nee, kunt u toelichten waarom niet?
4. Kunt u verder aangeven hoe voor gebruikers kenbaar wordt gemaakt op welke interconnectiepunten CAM van toepassing is? In het codewijzigingsvoorstel lijkt hierover niets te zijn opgenomen.

Artikel 2.1.5

5. GTS noemt in de toelichting op de dienst *wheeling* (pagina 5) 'beide groepen van grenspunten' waarmee interconnectiepunten en niet-interconnectiepunten lijken te worden bedoeld. Het gebruik van zowel de term 'grenspunt' als 'interconnectiepunt' is verwarrend. Kunt u uitleggen hoe een grenspunt geen interconnectiepunt kan zijn?
6. Kunt u aangeven in welke situaties de dienst *wheeling* voor binnenlandse (niet-interconnectie)punten wordt gebruikt?

Artikel 2.1.14

7. GTS stelt dat de aangeboden (*backhaul*) entry- en exitcapaciteit gedurende de gehele teruggaveperiode constant dient te zijn. Een toelichting op dit punt ontbreekt. Kunt u motiveren waarom deze bepaling noodzakelijk is?
8. In het codewijzigingsvoorstel is opgenomen dat in het geval er meerdere partijen capaciteit teruggeven en slechts een gedeelte van de teruggeven capaciteit opnieuw kan worden gealloceerd, de herallocatie naar rato van de door de partijen teruggegeven capaciteit zal plaatsvinden. Kunt u aangeven waarom de herallocatie niet op basis van '*first-come-first-serve*' wordt uitgevoerd? Kunt u in dit kader voorts toelichten hoe GTS de harmonisatie aan weerszijden van de grens gaat waarborgen, temeer daar in het kader van de Europese netcode CAM gebundelde producten worden ingevoerd?

Artikelen 2.1.15 t/m 2.1.15.8

9. Eveneens op pagina 6 van de toelichting geeft GTS aan dat deelname aan de terugkoopveiling *vooralsnog* beperkt blijft tot die partijen die capaciteit op het betreffende punt hebben gecontracteerd, aangezien deze partijen binnen de beschikbare periode middels een hernominatie het knelpunt kunnen oplossen. Kunt u toelichten wat het nut zou zijn van een

uitbreiding van deelname tot partijen zonder gecontracteerde capaciteit? Er is immers geen capaciteit beschikbaar voor deze partijen, aangezien anders geen terugkoopveiling nodig zou zijn? Kunt u tevens nader toelichten hoe partijen concreet een knelpunt kunnen oplossen door capaciteit te hernomineren?

10. GTS geeft op pagina 6 van de toelichting aan welke volgorde van maatregelen zij zal volgen als er zich een knelpunt voordoet. CMP stelt dat GTS de meest kosteneffectieve maatregel moet toepassen, inclusief hetzij het terugkopen van capaciteit, hetzij vaststelling van andere technische of commerciële maatregelen. Kunt u toelichten waarom de in de toelichting genoemde volgorde het meest kosteneffectief is en in hoeverre überhaupt vooraf een dergelijke volgorde kan worden vastgesteld? Kunt u voorts toelichten waarom deze maatregelen niet in het codevoorstel zijn opgenomen? Kunt u tevens toelichten welke andere commerciële maatregelen GTS ziet als alternatief voor terugkopen van capaciteit? Welk toetsingskader hanteert GTS in het geval van een knelpunt, om vooraf in te schatten welke maatregel naar verwachting het meest kosteneffectief is? Kunt u tenslotte aangeven hoe voor ACM naderhand te controleren valt of GTS daadwerkelijk de naar verwachting meest kosteneffectieve maatregel heeft genomen in een specifiek geval, zoals vereist op grond van CMP? Aangezien GTS volgens artikel 2.2.2 lid 7 van CMP moet *verifiëren* of alternatieve maatregelen *meer* kosteneffectief zijn dan terugkoop, lijkt het huidige voorstel niet te voldoen aan artikel 12f, eerste lid, onderdeel h van de Gaswet.
11. Kunt u concretiseren wat GTS bedoelt met 'overleg voeren met de op dat punt aangrenzende netbeheerder'? GTS noemt zelf in de toelichting het voorbeeld al van een swap. Zijn er nog andere uitkomsten van een overleg met een aangrenzende transmissienetbeheerder mogelijk en zo ja, welke?
12. Kunt u toelichten welke maatregelen zijn voorzien in geval de in de terugkoopveiling aangeboden capaciteit onvoldoende is om het knelpunt op te lossen en waarom hierover niets is opgenomen in het codewijzigingsvoorstel? Kunt u in dit verband ook aangeven in welke gevallen volgens GTS sprake is van force majeure in het kader van terugkoop, dan wel of alleen de algemene bepaling met betrekking tot force majeure van toepassing is?
13. GTS geeft aan dat het product dat geveild wordt niet 'capaciteit' is maar 'het teruggeven van het recht om gebruik te maken van de capaciteit'. De contracten blijven immers ongewijzigd. Kunt u toelichten hoe dit mechanisme precies gaat werken voor gebundelde producten, indien GTS de gebruiksrechten 'terugkoopt' en de transmissienetbeheerder in het naburige land capaciteit terugkoopt? Hoe ziet u dit voor zich en hoe waarborgt GTS in dit verband dat de terugkoopprocedure goed gaat werken voor gebundelde producten?
14. GTS geeft aan dat zij op T-3 een notificatie aan partijen zal sturen om hen op de hoogte te brengen van de terugkoopveiling. Kunt u aangeven waarom zij dit moment niet verlaat tot na de deadline voor hernominatie? Hoe heeft GTS het risico meegewogen dat partijen op deze wijze meer capaciteit kunnen hernomineren indien zij een terugkoopveiling voorzien, om de gebruiksrechten vervolgens tegen een hogere prijs weer terug te verkopen aan GTS in de veiling?

Over bijlage 2

In eerste plaats merk ik op dat de beschrijving van de bepaling van de technische capaciteit en overboekcapaciteit nog onvoldoende concreet is om de voorgestelde regeling te kunnen toetsen aan

de relevante artikelen in CMP. De publicaties op de website van GTS, waarnaar in artikel B.2.2.1 wordt verwezen, beschrijven slechts een aantal formules voor fysische eigenschappen van gas en geven naar mijn mening geen inzicht in de wijze waarop GTS tot haar prognoses komt.

15. GTS geeft aan dat voor het bepalen van de technische capaciteit de volgende onderdelen van belang zijn: prognoses, uitgangspunten, zwaarteselectie, inzetvarianten en berekeningen. Uit de tekst meen ik op te maken dat dit processtappen zijn, kunt u aangeven of deze interpretatie correct is? Indien dit zo is, kunt u aangeven of en zo ja welke andere stappen gezet worden? Indien dit niet zo is, kunt u dan aangeven welk proces wel wordt gevolgd? Kunt u voorts aangeven hoe het proces van berekening van zowel de technische als de additionele capaciteit intern geborgd is, zodanig dat op elk moment in het administratieve systeem van GTS duidelijk is wat de omvang van deze capaciteiten is en ACM achteraf kan controleren hoe GTS in specifieke gevallen tot bepaalde waarden voor deze capaciteiten is gekomen? Denk daarbij bijvoorbeeld aan de wijze van selectie en vastlegging van de inzetvarianten; wat er gebeurt bij uitbreidingen / afstotingen in het netwerk; hoe de statistische scenario's met betrekking tot de overboeking tot stand komen.
16. Ik merk op dat GTS onder punt B.2.2.1 van bijlage 2 niet aangeeft voor welke vorm van entry- of exitcapaciteit zij prognoses maakt. Kunt u nader toelichten om wat voor soort capaciteit het gaat? GST stelt voorts dat prognoses worden verkregen door de entry- of exitcapaciteit die door de markt zijn gecontracteerd aan te vullen met onderbouwde schattingen. GTS geeft aan dat zij de wijze waarop zij tot deze prognoses komt publiceert op haar website. Kunt u verduidelijken hoe de onderbouwde schattingen gemaakt worden? Kunt u bovendien aangeven waarom de wijze waarop GTS tot zijn prognoses komt niet in de code is opgenomen?
17. Begrijp ik goed dat met uitgangspunten wordt bedoeld dat externe factoren (zoals temperatuur en jaargetijde) in ogenschouw worden genomen om onderbouwd te kunnen inschatten in hoeverre daadwerkelijk gebruik zal worden gemaakt van de geprognostiseerde entry- of exitcapaciteit? Kunt u toelichten hoe GTS deze input gebruikt om te komen tot de hierboven genoemde onderbouwde schattingen? Kunt u daarnaast aangeven welke externe factoren en welke omstandigheden GTS hiervoor gebruikt? Kunt u tot slot toelichten waarom deze uitgangspunten op de website van GTS worden beschreven en niet in de code?
18. Kunt u toelichten hoe GTS tot een selectie van inzetvarianten komt en op grond van welke criteria in de loop van de tijd inzetvarianten worden toegevoegd en/of verwijderd?
19. De beschrijving van de berekening en beoordeling van de technische capaciteit in B.2.2.5 is erg summier. Kunt u toelichten hoe uit de berekening volgt dat de niet afschakelbare entry- of exitcapaciteit al dan niet getransporteerd kan worden?
20. Om de overboekcapaciteit te berekenen berekent GTS de capaciteit zoals omschreven in B2.3.1 en B2.3.2 onder de punten (1) en (2). Van dit resultaat haalt GTS de technische capaciteit zoals beschreven in B2.2 af. Kunt u toelichten wat met 'het resultaat van de capaciteiten in 1 en 2' wordt bedoeld? Begrijp ik goed dat B.2.3.1 en B.2.3.2 in feite een herberekening betreffen van de *technische* capaciteit op grond van geactualiseerde gegevens, alsmede een inschatting van het verwachte gebruik? Kunt u in dit verband toelichten hoe GTS bij de bepaling van de additionele capaciteit rekening houdt met statistische scenario's voor de op interconnectiepunten op enig moment verwachte fysiek ongebruikte capaciteit, zoals vereist op grond van CMP? Kunt u tevens aangeven hoe GTS voldoet aan het vereiste van het maken van een raming van de waarschijnlijkheid dat capaciteit moet worden teruggekocht op de markt en de daaraan

verbonden kosten? Kunt u tenslotte toelichten hoe de additionele capaciteit op enig moment mede volgt uit de technische capaciteit zoals beschreven in B.2.2?

Ter toelichting op deze vraag: stel dat de technische capaciteit zoals oorspronkelijk berekend op grond van B2.2 100 bedraagt. Indien de geactualiseerde technische capaciteit zoals berekend op grond van B2.3.1 (punt 1) bijvoorbeeld 120 bedraagt dan dient volgens CMP de additionele capaciteit te worden vastgesteld als de door GTS aangeboden capaciteit bovenop deze 120.

Deze additionele capaciteit dient GTS vast te stellen op grond van statistische scenario's voor de op interconnectiepunten op enig moment verwachte fysiek ongebruikte capaciteit en rekening houdend met een risicoprofiel voor het aanbieden van additionele capaciteit dat niet leidt tot een buitensporige terugkoopverplichting. Ik zie niet hoe de oorspronkelijk berekende technische capaciteit van 100 hierin een rol kan hebben.

21. Wat bedoelt GTS met 'optimalisatiemogelijkheden in samenwerking met NNO's'?
22. Het is mij op grond van het codevoorstel niet duidelijk hoe ACM kan controleren welke capaciteit als technisch is verkocht en welke capaciteit als overboekcapaciteit is verkocht. Kunt u dit verduidelijken? Zie in dit verband ook vraag 21.